

Karalienės liūno šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Nėra

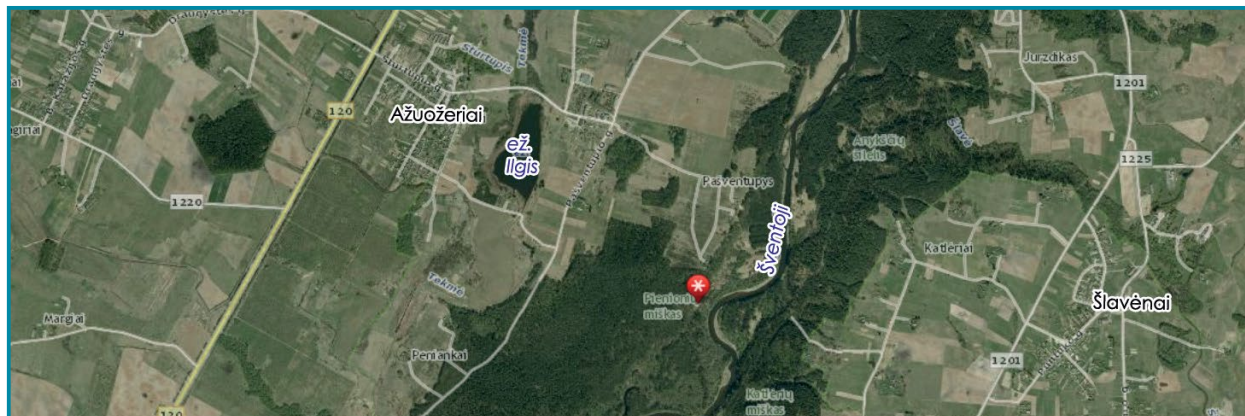
Koordinatės

LKS: 566880; 6151215

Adresas

Pašventupio k.
Anykščių r.,
Pienionių miškas

Šaltinis atsiveria Šventosios upės slėnio dešinėje pusėje. 1964 metais paskelbtas respublikinės reikšmės hidrogeologiniu paminklu

Aplinka

Karalienės liūno šaltinio plotas – 0,7 ha, gylis iki 3 metrų. Vandens perteklius iš liūno persilieja į Šventąją mažą, panašiu į griovį upeliu. Liūną iš visų pusių supa miškas. Todėl čia visada tylu, ramu. Paslaptin-gai atrodo Karalienės liūnas žiemą. Net ir didžiausi speigai neįstengia visiškai užtraukti liūno, pačiame jo viduryje lyg juodas veidrodis vis tiek blizga akivaras. Vasarą Karalienės liūno paviršius pasidengia plūduriuojančia augalija.

Dabartinė būklė, kaptažas

Kaptažo įrenginių nėra.

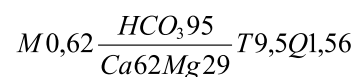
Vandens fizikinės savybės

Iš liūno nutekančio vandens (priedugninio jo sluoks-nio) temperatūra siekia 9,5 °C. Šaltinio vanduo yra melsvai žalsvas (pavasari – bespalvis), skonis kaip pelkės vandens.

Vandens cheminės savybės

Šaltinio vanduo gėlas, turi daug mineralinių medžiagų. Bendroji mineralizacija 619 mg/l. Jis kietas, pasižymi virinant lengvai pašalinamu kietumu. Bendrasis vandens kietumas 6,87 mg-ekv/l. Vandenyje aptikta nedaug nitratų (2,42 mg/l). Vanduo geležingas, jame ištirpusios geležies koncentracija net 3,95 mg/l.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	619		
Sausoji liekana 180 °C	386		
Bendrasis kietumas		6,87	
Karbonatinis kietumas		6,87	
Nekarbonatinis kietumas		0,00	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	5,25	0,15	1,86
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	10,79	0,22	2,73
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	466,19	7,65	94,91
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	2,42	0,04	0,50
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	12,93	0,56	7,46
Kalis, K ⁺	2,95	0,08	1,07
Kalcis, Ca ²⁺	93,92	4,69	62,45
Magnis, Mg ²⁺	26,53	2,18	29,03
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,91		
Permanganato skaičius, mg O/l			
Bendroji geležis, mg/l	3,95		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	681		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Pasak senolių prisiminimų, jų pasakojimų, kadaise šitas liūnas buvo daug didesnis. Prakusus griovį ir nuleidus vandenį į šventąją, jis sumažėjo. Senų senovėje liūnas buvo toks didelis, kad jame galėjo pasislėpti lietuviai nuo užpuolikų priešų. Į liūną vedusi kūlgrinda, slaptas iš akmenų ar medžių grįstas kelias po vandeniu, kurį žino tik vietos gyventojai.

B. Buivydatė knygoje „Anykščių baladės“ papasakojo vieną iš girdėtų legendų apie Karalienės liūną. Gal nuo gelmėse besiveržiančio šaltinio, gal nuo kažkokių dumblė susidariusių dujų vandens paviršius čia kartais suraibuliuoja, sujuda. Pasak legendos – tai vartosi dugne vaidilutė, vis negali nurimti.

„Senolių sekti padavimai, A. Vienuolio-Žukausko dar labiau suromantinti, įdvasina slėpiningą, versmėtą gelmę, palinkusias, vandenyje mirkstančias šakas, medžius, aplink vešančių augmenijų. Mėgdavo A. Vienuolis-Žukauskas parodyti prie Karalienės liūno, pasvajoti apie senovę, mintyse regėjo deivės Mildos aukurą, slėptis nuo priešų brendančių senelius, moteris, vaikus...“

Legenda apie Karalienės liūną

Seniai seniai prie žaliu kaspinu apjuosto liūno vaidilutės šventą ugnį saugojusios – ir juodą naktį, ir skaidrią dieną. O šventosios krantą linksmosios undinės taškydavusios. Čia, prie liūno, šventąją tėvų ugnį saugoti atėidavusi ir jaunutė, graži karalienė – kartu su vaidilute dievų garbei giesmes giedojusi, aušrą pasifikdavusi. Bet vienąkart atskrido baisi juoda neganda – tūkstančiai juodų paukščių... Pulkų pulkai įbrido į šventąją upę – protėvių ir tėvų tikėjimą išnaikinti. Iškirto, sunaikino žaliąjį gojų būriai svetimų vyrų, žvėrimis pavirtusių. Krikščionių žyniai šaukė žmones bristi į liūną ar į upę ir melsti malonės naujojo Dievo. Ir pakluso žmonės juodiesiems paukščiams...

Tik jaunoji karalienė prie liūno kranto stovėjo išdžiūta pakelta galva.

– Štai dar viena stabmeldė stovi, – ištarė karalienė ir žengė į liūną.

Nuo to laiko žmonės liūną ir ėmė Karalienės liūnu vadinti. Sakoma, jog ir dabar ramiomis vasaros naktimis iš liūno žiūrėnčios dvi liūdnos akys – tai nerimsta, dejuoja jaunoji karalienė.

Šaltinis: <http://www.anyksciuparkas.lt>

Tipas

Kylantis, kontaktinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Vidutinio vandeningumo reikšmingas šaltinis. Debitas – 1,56 l/s

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, K. Kadūnas,
Z. Zanevskij, 2014